

การประมวลความรู้และพัฒนาการของวัฒนธรรมการดนตรี

Knowledge Codification and Development of Ethnomusicology

พชร สุวรรณภานันท์ *
lcpcf@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการวิจัยเอกสารวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชา วัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2532 - 2550 จำนวน 84 เรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้ ตลอดจนเสนอแนะวิธีวิจัยและนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาเอกมานุษยวิทยาดนตรี

วิธีดำเนินการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการสำรวจและวิเคราะห์เชิงวิพากษ์วิธีวิจัย และส่วนที่สอง วิเคราะห์สถานภาพองค์ความรู้และพัฒนาการของการศึกษาวรรณกรรมดนตรี

ผลการศึกษาพบว่า วิธีวิจัยที่ใช้นั้นระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา วิทยานิพนธ์ที่บูรณาการวิธีวิจัย วิจัยยังมีจำนวนไม่มาก และมีพัฒนาการค่อนข้างคงที่ สำหรับสถานภาพองค์ความรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านดนตรีชาติพันธุ์, ดนตรีพื้นบ้าน, ดนตรีไทยเดิม, ดนตรีไทยสากล, ดนตรีไทยร่วมสมัย และดนตรีศึกษา อย่างไรก็ตามวิธีวิจัยและองค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีต่างก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาซึ่งกันและกัน จึงควรพัฒนาให้บุคลากรวิจัยมีความรอบรู้วิธีวิจัย ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะด้านการวิจัยให้เพียงพอเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

คำสำคัญ: วัฒนธรรมการดนตรี, มานุษยวิทยาการดนตรี, วิทยานิพนธ์

* นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This article describes a documentary research into graduate theses submitted as part of the Master Degree program in Cultural Studies, with a major in Ethnomusicology at the Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University during academic years 1989 - 2007. A total of 84 theses were studied. The objectives of the study were to explore the status of knowledge and to comment on the methodologies used with a view to further developing the Ethnomusicology Program.

The aims of the research were divided into two sections, first, to survey and critically analyze the research methodologies and then to analyze the knowledge gained from the musical cultural studies.

The study found that the most frequently used approach was an anthropological one. An integrated research methodology was used very little while development of such a methodology was found to be steady. The body of knowledge can be divided into six areas, ethnic music, folk music, traditional Thai music, Thai pop music, contemporary Thai music, and music education. However, both research methodology and musical knowledge were important factors in facilitating the development of the other. Further researches should develop methodologies of the critical research approach, strengthen research capacities and provide adequate research competencies to be employed as tools to initiate musical knowledge that conforms to the needs of a rapidly changing society.

Keywords: Ethnomusicology, Thesis

1. วิเคราะห์วิธีวิทยาวิจัยของ วิทยานิพนธ์วัฒนธรรมการดนตรี

วิธีวิทยาหรือระเบียบวิธีวิทยา(methodology) เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ระเบียบ เกี่ยวข้องกับรูปแบบ วิธีการ หรือเทคนิควิธีต่างๆ ดังนั้น วิธีวิทยาวิจัยในที่นี้จึงมีความหมายครอบคลุม ระเบียบวิธีทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่การ กำหนดประเด็นปัญหา การตั้งคำถามวิจัย สมมติฐาน การทบทวนวรรณกรรม การสร้างกรอบแนวคิด การ ออกแบบวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล และการนำเสนอผลวิจัย อย่างไรก็ตาม ใน การแสวงหาความรู้ทางวัฒนธรรมการดนตรี ยังไม่ ปรากฏวิธีวิจัยที่ลงตัวกลมกลืนกับธรรมชาติของ ศาสตร์อย่างแท้จริง แต่ใช้การปรับประยุกต์จากวิธี วิทยาทางวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ

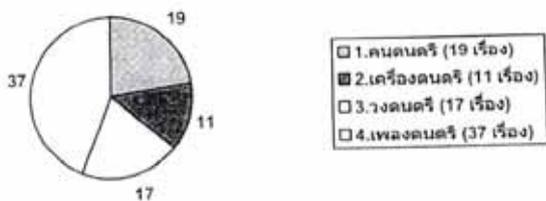
สังคมศาสตร์ในการค้นหาและเข้าถึงความรู้ ความ จริตทางสังคมด้วยวิธีการ (method) ที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา

สำหรับผลสำรวจและวิเคราะห์ภาพรวมของวิธี วิทยาวิจัยที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์วัฒนธรรมการดนตรี มีข้อสรุปดังต่อไปนี้

1.1 คำถามวิจัยและวัตถุประสงค์

คำถามวิจัยของวิทยานิพนธ์ มีความ หลากหลายของประเด็น เนื่องจากความสนใจ ปรากฏการณ์ดนตรีของนักศึกษา ผนวกกับ ประสบการณ์ดนตรีของนักศึกษาที่แตกต่างกัน จึง พบว่า มีคำถามวิจัยค่อนข้างหลากหลาย และมี ขอบเขตของเนื้อหากว้างขวางครอบคลุมประเด็น ทางดนตรีในหลายมิติ อย่างไรก็ตาม จากการที่

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้แนวคิดทางมานุษยวิทยา วัฒนธรรม (cultural anthropology) เป็นหลัก จึงนิยมตั้งคำถามที่สัมพันธ์กับการเกิดขึ้น ดำรงอยู่ เปลี่ยนแปลง และล่มสลายของปรากฏการณ์ดนตรี ต่างๆ ในวิถีชีวิตและสังคม รูปแบบของคำถามค่อนข้างจะตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน มุ่งหาคำตอบในเชิงพรรณนา (descriptive research) มากกว่า ต้องการคำตอบเชิงอธิบาย (explanatory research) นอกจากนี้ ยังพบว่าวิทยานิพนธ์ส่วนมากมิได้กำหนดประเด็นคำถามที่ชัดเจน แต่ตั้งคำถามวิจัยในลักษณะกว้างๆ ให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในออกแบบการวิจัยต่อไป

รูปที่ 1 แสดงสัดส่วนของประเภทของคำถามวิจัย (รวมจำนวน 84 เรื่อง)

ประเภทของคำถามวิจัยที่พบในวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น คำถามเกี่ยวกับคนหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการดนตรีในมิติต่างๆ เกี่ยวกับเครื่องดนตรี วงดนตรี และบทเพลง พบมากที่สุดเป็นลำดับแรก ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับบทเพลงดนตรี (repertoires) ปรากฏในวิทยานิพนธ์จำนวนทั้งสิ้น 37 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 44.05 ลักษณะของการตั้งคำถามและวัตถุประสงค์ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงประเภทต่างๆ ในสังคมไทย ได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะทางดนตรี (characteristic of music) ประกอบด้วย รูปแบบ (form) สไตล์ (style) ประเภทของเพลง (genre) เนื้อร้อง (song text) ทำนอง (melody) จังหวะ (rhythm) การ

ประพันธ์เพลง (composition) และการสืบทอด (transmission) ตัวอย่างคำถาม เช่น รูปแบบของบทเพลงที่ศึกษามีลักษณะทางดนตรีอย่างไร โครงสร้างและองค์ประกอบของบทเพลงเป็นอย่างไร เพลงที่ศึกษามีวิธีการประพันธ์เพลงอย่างไร หรือ บทเพลงที่ศึกษามีวิธีการเรียนรู้หรือสืบทอดอย่างไร

ลำดับที่สอง เป็นคำถามวิจัยเกี่ยวกับประวัติชีวิตและผลงานของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการดนตรี มีจำนวน 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.62 โดยตั้งคำถามเกี่ยวกับประวัติชีวิต เครื่องข่ายทางสังคม ผลงาน และคุณูปการของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาซึ่งมีทั้งศิลปินแห่งชาติ นักร้อง นักดนตรี ครู นักประพันธ์ หรือผู้สร้างสรรค์ผลงานดนตรีประเภทต่างๆ ในสังคมไทย

คำถามเกี่ยวกับวงดนตรี พบมากเป็นลำดับที่สาม มีจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.24 ลักษณะคำถามที่พบ เช่น รูปแบบของวงดนตรีที่พบในวัฒนธรรมที่ศึกษาเป็นอย่างไร โครงสร้างและองค์ประกอบของวงดนตรีประเภทต่างๆ วิธีการเล่น การรวมวงดนตรี การใช้และบทบาทหน้าที่ของวงดนตรี รวมไปถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแสดงดนตรีของวงดนตรีในรูปแบบต่างๆ

ลำดับที่สี่ สุดท้ายเป็นคำถามวิจัยเกี่ยวกับเครื่องดนตรี มีจำนวน 11 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 13.09 ลักษณะคำถามมีความแตกต่างจากคำถามเกี่ยวกับวงดนตรี ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการจัดแบ่งประเภท (classification) และการจัดหมวดหมู่ของเครื่องดนตรี, การศึกษาเครื่องดนตรี (organology) เครื่องดนตรีเกี่ยวข้องกับความเชื่อในบริบทของสังคมอย่างไร วิธีการสร้าง การเล่น การบรรเลงเครื่องดนตรีเป็นอย่างไร และบทบาทหน้าที่ในสังคมของเครื่องดนตรีเป็นอย่างไร

1.2 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวความคิดหรือกรอบทฤษฎีในการวิจัย สะท้อนให้เห็นมุมมอง (perspective) หรือแนวทาง (approach) รวมไปถึงทฤษฎี (theory) ต่างๆ ที่นักศึกษานำมาใช้ในการศึกษา ผลสำรวจพบว่า รูปแบบของกรอบแนวความคิดในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก เนื่องจากใช้ฐานคิด และวิธีวิทยาทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยสร้างเป็นกรอบแนวคิดกว้างๆ ให้ครอบคลุมบริบท และประเด็นของปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาภายในขอบเขตของวิทยานิพนธ์ ลักษณะดังกล่าว ทำให้กรอบแนวความคิดของวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนในการเชื่อมโยงของคำถามวิจัย วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีที่ใช้ โดยเฉพาะในส่วนของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าใช้วิธีรวบรวมเอกสารมาเป็นส่วนๆ ต่อๆ กันมากกว่าการสังเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นคำถามวิจัย หรือข้อเสนอทางทฤษฎี นอกจากนี้ จากการสร้างกรอบแนวคิดบนพื้นฐานของทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง หรือใช้เฉพาะทฤษฎีในสาขาวิชาที่ศึกษา จึงทำให้ไม่พบว่ามีกรอบแนวคิดที่กว้างข้ามพรมแดนความรู้ของศาสตร์ หรือบูรณาการแนวคิดต่างๆ มากนัก

1.3 การออกแบบงานวิจัย

การออกแบบงานวิจัยที่พบในวิทยานิพนธ์ตลอดช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา แม้จะมีความสอดคล้องกับคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือ คำถามและวัตถุประสงค์เป็นตัวกำหนดรูปแบบของการวิจัย และแบบการวิจัยก็จะเป็นตัวกำหนดถึงวิธีการ (method) ต่างๆ ทั้งการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการนำเสนอผลอีกต่อหนึ่ง แต่มีข้อสังเกตว่า การออกแบบวิจัยของนักศึกษายัง

คงเป็นการออกแบบโดยคำนึงถึงรูปแบบมากกว่าความเหมาะสมของวิธีวิทยาวิจัยที่ใช้ ซึ่งรูปแบบที่ใช้นั้น เป็นไปตามมาตรฐานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ในขณะที่วิธีวิทยาวิจัยยังมิได้สะท้อนความลุ่มลึกของการออกแบบ โดยเฉพาะมิได้คำนึงถึงความเที่ยงตรง (validity) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของการทำวิจัยมากนัก ดังจะเห็นว่าวิทยานิพนธ์จำนวนหนึ่ง ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงเหตุและผลของกระบวนการ หรือวิธีการที่นำมาใช้ในแต่ละขั้นตอน เช่น การเลือกพื้นที่หรือกลุ่มตัวอย่าง การได้มาซึ่งตัวแปรที่ศึกษา หรืออธิบายว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่เลือกมาใช้อย่างไร หรือมิได้ระบุให้ชัดเจนว่าการออกแบบวิจัยมีข้อจำกัดของวิธีวิทยาหรือไม่ ประการใดที่อาจส่งผลต่อการวิจัยในประเด็นใดบ้าง แต่ออกแบบวิจัยตามแบบแผนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative methods) เน้นรูปแบบชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) และการศึกษาเฉพาะกรณี (case study)

1.4 การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า แบบของการวิจัยเป็นตัวกำหนดวิธีการในการดำเนินงานวิจัย จึงพบว่า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แนวคิดและวิธีการทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมเป็นหลัก ได้แก่ การทำงานสนาม (field work) ที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลและความหมายจากทัศนะของคนใน (emic) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ภายในบริบททางสังคม ควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เช่น เอกสาร งานวิจัย สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็น

ที่น่าสังเกตว่าวิธีการดังกล่าวนี้ เป็นวิธีการหลักที่ นักศึกษาใช้ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา ยังไม่พบข้อเสนอแนะ หรือแนวคิดที่สนับสนุน หรือแสดงเหตุผลของการ เลือกวิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ หรือพิจารณาวิธีการ ใหม่ ๆ หรือเครื่องมือวิจัยอื่น

ในส่วนของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลวัฒนธรรมการดนตรี วิทยานิพนธ์ทุกเรื่องใช้แนวคิด ทฤษฎีทาง มานุษยวิทยาการดนตรี (ethnomusicology) และ กระบวนการอุปนัย (inductive process) เพื่อทำ การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีกทำไปพร้อมๆ กับการเก็บ ข้อมูล มีการใช้หลักสถิติจำนวนน้อยชิ้น แต่ให้ความสำคัญกับการพรรณนาและตีความจากปรากฏการณ์ ที่ศึกษา สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ การบรรยายหรือพรรณนา ด้วยภาษาจากการตีความของผู้วิจัย กับการแสดง หลักฐานสนับสนุนจากแหล่งข้อมูลโดยตรง ได้แก่ การใช้ข้อมูลจากปากคำของผู้ให้ข้อมูล การบรรยาย จากเหตุการณ์ การนำเสนอกรณีศึกษาย่อยและ การนำเสนอภาพความสัมพันธ์ของข้อมูลสนาม

1.5 พัฒนาการของวิธีวิทยาวิจัย

วิธีวิทยาวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของ นักศึกษานับตั้งแต่ ปีการศึกษา 2532 จนถึงปีการ ศึกษา 2550 อาจกล่าวได้ว่า มีพัฒนาการค่อนข้าง คงที่ ไม่ค่อยมีความเปลี่ยนแปลงมากนัก สังเกตได้ ว่า นักศึกษายังคงเลือกใช้แนวทางทางมานุษยวิทยา วัฒนธรรมในการศึกษา พบในแต่ละชั้นตอนของการ ทำวิจัย มีวิทยานิพนธ์จำนวนไม่มากนักที่บูรณาการ วิธีวิทยาของศาสตร์อื่นๆ เช่น สัตววิทยา (กิตติ คงคुक: 2549) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (พิเชฐ สีตะพงษ์: 2540, ศรายุทธ หอมเย็น: 2546) หรือนิเทศศาสตร์ (ศรีวิไล ทองพรม: 2538) เป็นต้น

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับวงวิชาการ ศึกษาวัฒนธรรมการดนตรีในปัจจุบัน จะเห็นว่าขณะที่วิธีวิทยาการวิจัยในปัจจุบันมีความก้าวหน้าไปมาก ทั้งแนวคิด วิธีการ และเครื่องมือวิจัย แต่วิทยานิพนธ์ที่เลือกใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบใหม่กลับมี จำนวนไม่มาก สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษายังมิได้ เห็นความสำคัญของวิธีวิทยาวิจัยเท่าที่ควร ประเด็น ปัญหาและปรากฏการณ์สังคม วัฒนธรรมที่มีความ ซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องใช้วิธีวิทยาวิจัยที่ลุ่มลึก มากขึ้น ดังนั้น แนวทางการพัฒนาผู้วิจัยให้มีความไวทางทฤษฎี สามารถใช้วิธีวิทยาการวิจัยใหม่ๆ เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ หรือตอบ คำถามใหม่ของปรากฏการณ์ดนตรีในสังคมสมัยใหม่ ได้ จึงมีความสำคัญเร่งด่วนซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการ องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมการดนตรี ดังที่จะได้นำ เสนอในลำดับต่อไป

2. สถานภาพองค์ความรู้วัฒนธรรม การดนตรี

เสียงดนตรีนั้นเป็นผลของพฤติกรรมที่ สร้างสรรค์โดยค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อของผู้คน ในวัฒนธรรมนั้น องค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีจึง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นวัฒนธรรมและ ดนตรี เป็นผลของการศึกษาดนตรีในวัฒนธรรม (The study of music in culture) และศึกษาดนตรีใน ฐานะเป็นวัฒนธรรม (The study of music as culture) (Merriam, 1964: 5) โดยมีเป้าหมาย เพื่อทำความเข้าใจและให้ความหมายปรากฏการณ์ ดนตรีในสังคมในแง่มุมต่างๆ หากพิจารณาในภาพรวม องค์ความรู้ในวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาแขนงวิชา วัฒนธรรมการดนตรีสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงองค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีที่ได้จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์รวม 84 เรื่อง

องค์ความรู้ วัฒนธรรมการดนตรี	คนดนตรี (เรื่อง)	เครื่องดนตรี (เรื่อง)	วงดนตรี (เรื่อง)	เพลงดนตรี (เรื่อง)	รวม (เรื่อง)
1. ชชาติพันธุ์	-	4	3	6	13
2. พื้นบ้าน	2	2	6	10	20
3. ไทยเดิม	8	5	5	14	32
4. ไทยสากล	7	-	1	7	15
5. ไทยร่วมสมัย	-	-	2	-	2
6. ดนตรีศึกษา	2	-	-	-	2
รวม	19	11	17	37	84

2.1 ด้านดนตรีชาติพันธุ์

ในด้านความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่ามีวิทยานิพนธ์จำนวน 13 เรื่อง ในจำนวนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทเพลงดนตรี 6 เรื่อง เครื่องดนตรี 4 เรื่อง และวงดนตรี 3 เรื่อง โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติต่างๆ ประกอบ

ด้วย ภาพรวมของดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ ดนตรีกับระบบความเชื่อและค่านิยม ดนตรีกับอัตลักษณ์ดนตรีในพิธีกรรมต่างๆ การศึกษาเครื่องดนตรีชาติพันธุ์ การศึกษาวงดนตรี ภาพสะท้อนของดนตรีและบทบาทหน้าที่ของดนตรีในสังคม สำหรับวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมการดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ มีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงชื่อวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และปีของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมการดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
1	มโหรีเขมร วิเคราะห์เฉพาะกรณีบ้านสะเดา กิ่งอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์	วิโรจน์ เอี่ยมสุข	2538
2	“จิวแต่จิว” กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี: กรณีศึกษาคณะเหล่าปวงนี้ซุงปั้ง	วีเกียรติี มาร์คแมน	2539

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
3	อันก่อน: ประเพณีการละเล่นของลาวโซ่ง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี	พรพิมล ชันแสง	2541
4	ทะแยมอญ: วัฒนธรรมการดนตรีของชาวมอญ ชุมชนวัดบางกระดี่	ชโลมใจ กลั่นรอด	2541
5	พิธีรำผีเสื้อในงานศพของชาวมอญพระประแดง	สุรินทร์ ทับรอด	2541
6	เพลงโคราช: การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี	เพชร สุวรรณภาพักษ์	2543
7	“คุดูหล่า” ในพิธีเรียกผีหล่าของชาวกะเหรี่ยงโป: กรณีศึกษากะเหรี่ยงโป บ้านเกาะสะเต็ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	โกวิท แก้วสุวรรณ	2543
8	ผู้หลู แคนน้ำเต้าของชาวลีซู: กรณีศึกษาบ้านคอยล้าน ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	ข้างตัน กุญชร ณ อยุธยา	2544
9	วงปี่ไม้แหม่น: ดนตรีในพิธีเสนของลาวโซ่งในอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี	อัมรินทร์ แรงเพชร	2544
10	เพลงกล่อมลูกโคราช	องอาจ สายโยทอง	2546
11	“ซื่อปือ” เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายของชาวลีซู: กรณีศึกษาบ้านคอยล้าน ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	พัฒนา ภูประภากรกุล	2546
12	เค่ง: เครื่องดนตรีในวิถีชีวิตม้ง	มณฑิยา รุ่งศิริณ	2548
13	หยัด: การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีในวิถีชีวิตเมี่ยน (เข่า)	อุทัยรัตน์ ทิพวัลย์	2549

2.2 ด้านดนตรีพื้นบ้าน

วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม
การดนตรีพื้นบ้านมีจำนวนทั้งสิ้น 20 เรื่อง ใน

จำนวนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทเพลงดนตรี 10
เรื่อง วงดนตรี 6 เรื่อง เครื่องดนตรีและคนดนตรี
อย่างละ 2 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงชื่อวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และปีของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการดนตรีพื้นบ้าน

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
1	กลองหลวงล้านนา: ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและชาติพันธุ์	รณชิต แม้นมาลัย	2537
2	การทำขวัญภาคกลาง: การศึกษาทางดนตรีวิทยาและมานุษยวิทยาการดนตรี	จันทร์พร นวลแพ่ง	2539
3	ดนตรีสำหรับการต่อสู้ป้องกันตัว: มวยไทยและอาวุธโบราณ	ศุภกิจ จารุจรณ	2539
4	กาหลอ ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช	กัทรารวรรณ จันทร์อิราช	2539
5	เพลงปฏิพากย์: วัฒนธรรมการดนตรีและภาพสะท้อนทางสังคมของชาวดำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์	กฤษณา แสงทอง	2540
6	รองเง็ง: ระเบียบและดนตรีพื้นบ้านของไทย	ประกาศ ขวัญประดับ	2540
7	วงม้งกละในจังหวัดพิจนุโลก	สันติ สิริคชพันธ์	2540
8	หมอลำซิ่ง: กระบวนการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของหมอลำในภาคอีสาน	สนอง คลังพระศรี	2541
9	วงตกลี: ดนตรีแห่ในวิถีชีวิตของชาวลำปาง	ณรงค์ สมิตธิธรรม	2541
10	คำ กาไว๋ ศิลปินแห่งชาติ: ชีวิตประวัติและผลงานการแสดงพื้นบ้าน-ช่างฟ้อน	ธิดา เกิดผล	2542
11	กระบวนการสืบสานดนตรีโปงลางในจังหวัดกาฬสินธุ์	บัวรอง พลศักดิ์	2542
12	แถววงชาวบ้านกับการรับใช้สังคม: กรณีศึกษาคณะถนอมศิลป์	สุดแดน สุขเกษม	2542
13	หนังตะลุงคณะจรัส ชูชื่น: การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี	นภตล ทิพย์รัตน์	2543
14	เพลงพื้นบ้านตำบลวังลึก อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย	ศศิธร นักปี	2544
15	เพลงกล่อมลูกภาคเหนือ: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่	เบญญา หงส์ทอง	2544
16	ละครแก้บนหลวงพ่อบุทธโสธร	จินตนา ธรรมสุวรรณ	2544

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
17	ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์	ประทีป นกปี	2546
18	การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกภาคใต้: กรณีศึกษาบ้านบางสาร ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช	พัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ	2546
19	เพลงกล่อมลูกภาคกลาง บ้านปากลาด ตำบลคลองเงิน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม	ดวงเดือน หลงสวาสดี	2547
20	โหวด: เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน	เชิดศักดิ์ ฉายถวิล	2549

2.3 ด้านดนตรีไทยเดิม

วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการดนตรีของคนไทยเดิม มีจำนวน 32 เรื่อง เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากวิทยานิพนธ์มากที่สุด เหตุที่นักศึกษาสนใจทำวิจัยด้านนี้มาก เนื่องจากส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในทางดนตรีไทยเดิมมาก่อนเข้าศึกษา ทั้งเป็นนักดนตรีไทย เป็นครูดนตรีไทย หรือความ

สนใจดนตรีไทยเดิม จึงพบวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับดนตรีไทยเดิมมีจำนวนมากและมีความหลากหลายของประเด็นที่ศึกษา ในจำนวนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทเพลงดนตรี 14 เรื่อง คนดนตรี 8 เรื่อง เครื่องดนตรีและวงดนตรีอย่างละ 5 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงชื่อวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และปีของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการดนตรีของคนไทยเดิม

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
1	การวิเคราะห์ทางนโง่งเพลงสาธูการ	ณรงค์ชัย ปฎุภรัชต์	2534
2	โครงสร้างทางกายภาพของเครื่องลมไทย และการจัดแบ่งหมวดหมู่	ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์	2535
3	ชีวิตและงานของครูประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์)	พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์	2537
4	เพลงปี่จุกฉาย: การวิเคราะห์ทางดนตรีวิทยาและภาพสะท้อนแห่งความงาม	ปิ๊บ คงลายทอง	2537
5	เพลงเถา: ศึกษาวิเคราะห์บทพร้อม	ศรีเวียง ไคชิละสุนทร	2538

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
6	การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแจกมอญบางขุนพรหม	บุญช่วย โสวัตร	2538
7	บทบาทและหน้าที่ของเพลงตระโห้วครุในพิธีโห้วครุดนตรีไทย	นัฐพงศ์ โสวัตร	2538
8	การศึกษารายการดนตรีไทยทางวิทยุกระจายเสียง	ศรีวิไล ทองพรม	2538
9	มานุษยวิทยาการดนตรี: กรณีศึกษาบ้านบางลำภู	ณรงค์ เขียนทองกุล	2539
10	กระจับปี่: การศึกษาด้านวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางดนตรี	ปดมา เอี่ยมสะอาด	2539
11	วิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัดเพลงชุดโหมโรงเย็น	ธำม คงอิม	2539
12	วิเคราะห์งานดุริยางคศิลป์ที่ใช้ประกอบการเทศน์มหาชาติ	บุญดา เขียนทองกุล	2539
13	คอมพิวเตอร์เพื่อการนำเสนอคำศัพท์ดนตรีไทย	พิเชฐ สีตะพงศ์	2540
14	จะเข้: การสร้างและการบรรเลง	รุ่งธิดา กิจมี	2540
15	ห้องวง: วัฒนธรรมการสร้างและผลกระทบทางดนตรี	อภิชาติ ภูระหงษ์	2540
16	การศึกษาเรื่องเครื่องสายปี่ชวา	พวงเพ็ญ รักทอง	2540
17	วงเครื่องสายผสมออร์แกน: กรณีศึกษาวงวัชรบรรเลง	กวินทิพย์ บรรยายกิจ	2540
18	จำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ศิลปินแห่งชาติ: ชีวิตประวัติและผลงาน	ไพฑูริย์ บุญพั่ง	2543
19	ดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรชิต จิตระทาน	2543
20	งานสร้างสรรค์ระบำชุดโบราณคดีของक्रमดนตรี ตรีโมท	ลักษณาวดี จตุรภัทร์	2543
21	เดือน พาทย์กุล: ศิลปินแห่งชาติ	บำรุง พาทย์กุล	2544
22	จางวางสวน: บ้านปี่พาทย์ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	บุษธนา ชิตท้วม	2544
23	การศึกษาลักษณะทางเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงพญาโศกของครุฑ่ม บำปุยะวาทย์	คุณุฎี มีป้อม	2544
24	วงกลองแขก: วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย	สหวัดน์ ปลื้มปรีชา	2544
25	การจัดระบบฐานข้อมูลเพลงไทย ผลงานของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ	ศรายุทธ หอมเย็น	2546

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
26	ดนตรีไทยในธุรกิจโรงแรม	บงกช ประทีปช่วง	2546
27	ซอสสามสาย: การศึกษากรรมวิธีการสร้างและความอยู่รอดในสังคมไทยปัจจุบัน	อวัรัช ชลวาสิน	2546
28	วงดนตรีเจริญ: วงปี่พาทย์มอญของจังหวัดปทุมธานี	สมเกียรติ หอมยก	2546
29	วัฒนธรรมการสืบทอดวงปี่พาทย์มอญในจังหวัดสุพรรณบุรี	รังสรรค์ บัวทอง	2547
30	ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในพิธีไหว้ครูดนตรีไทย	ชิงชัย วิชิตกุล	2549
31	เพลงทยอยใน 3 ชั้นในมุมมองสัญวิทยา	กิตติ คงตุก	2549
32	บ้านโสมส่องแสง: การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยของครูมนตรี ตราโมท	สุวิวรรณ์ วัฒนทัฬ	2550

2.4 ด้านดนตรีไทยสากล

องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมการดนตรีประเภทดนตรีไทยสากล ได้แก่ ดนตรีลูกกรุง ดนตรีลูกทุ่ง และดนตรีสมัยนิยม มีจำนวนทั้งสิ้น 15 เรื่อง ในจำนวนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทเพลงดนตรีและ

คนดนตรีอย่างละ 7 เรื่อง และวงดนตรี 1 เรื่อง เป็นความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เพลงไทยสากลในประเด็นต่างๆ การศึกษาประวัติชีวิตและผลงานของศิลปิน และการศึกษาวงดนตรีไทยสากลประเภทต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงชื่อวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และปีของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมการดนตรีประเภทดนตรีไทยสากล

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
1	ดนตรีของคนตาบอดในประเทศไทย: การเรียนรู้ และ การประกอบอาชีพ	พีระชัย ถัสุมบุรณผล	2536
2	ชีวิตและผลงานของนารถ ถาวรบุตร: ศึกษาเฉพาะเพลงมาร์ช	ประณต มีสอน	2538
3	อิทธิพลดนตรีตะวันตกที่มีต่อการประพันธ์ทำนองเพลงของสมาน กาญจนผลิน	บรรจง ชลวิโรจน์	2538
4	ผลงานของพร ภิมรย์ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา	ประชุม บุญน้อม	2538
5	รูปแบบ หน้าที่ และการผลิตดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทย: กรณีศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2516 - 2534	เกษมสันต์ พรหมสุภา	2539

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
6	การศึกษาบทเพลงทหารเรือในพระนิพนธ์พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์	รังสิพันธุ์ แข็งขัน	2539
7	วงโยธวาทิตกองทัพเรือ	อนุรักษ์ บุญแจ	2539
8	บทบาทของสมาคมวิชาชีพดนตรีของไทย	สุชาติ แสงทอง	2539
9	เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดชฯ กรณีศึกษาวิเคราะห์ทำนอง	กิตติ ศรีเปารยะ	2540
10	เพลงปลุกใจของหลวงวิจิตรวาทการ	ประจักษ์ สังเกต	2540
11	ชีวประวัติและผลงานเพลงของสุรพล สมบัติเจริญ	สหัสชัย วิวัฒน์ประูठी	2542
12	ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทย จากเพลงไทยสากลหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2500	พรรณี ปรัชญาบำรุง	2542
13	คำรณ สัมบุณณานนท์: ชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงชีวิต	พจี บำรุงสุข	2543
14	อิทธิพลของเพลงมอญที่ปรากฏในเพลงไทยสากล	อารีสา อ่ำภักย์	2546
15	ชีวิตและผลงานของสุรพล โทณะวณิก	ชนัฐร แวกประยูร	2547

2.5 ด้านดนตรีไทยร่วมสมัย

วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม
การดนตรีร่วมสมัย มีจำนวน 2 เรื่อง ในจำนวนนี้
เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวงดนตรีทั้ง 2 เรื่อง องค์
ความรู้ที่ได้จึงยังมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตามมีแนว

โน้มว่า ความสนใจวัฒนธรรมการดนตรีที่เกี่ยวกับ
ดนตรีร่วมสมัยในปัจจุบันมีมากขึ้นในแวดวงวิชาการ
ดนตรีทั้งในและต่างประเทศ จึงเป็นไปได้ว่าองค์
ความรู้ด้านนี้จะได้รับการพัฒนามากขึ้นในอนาคต
สำหรับวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับดนตรีร่วมสมัย ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงชื่อวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และปีของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านวัฒนธรรมการดนตรี
ประเภทดนตรีไทยร่วมสมัย

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
1	การศึกษาวเคราะห์ดนตรีไทยร่วมสมัย: กรณีศึกษาวงฟองน้ำ	จันทิมา นิลทองคำ	2540
2	ดนตรีผสม “สังคีตสัมพันธ์”: กรณีศึกษาวงดนตรี กรมประชาสัมพันธ์	กัณณพนธ์ โยธินชัชวาล	2545

ตารางที่ 7 แสดงชื่อวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ และปีของวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาด้านดนตรีศึกษา

ที่	ชื่อวิทยานิพนธ์	ชื่อผู้เขียน	พ.ศ.
1	โรงเรียนดนตรีเอกชน: การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอน	วรรณเทพ หาญกล้า	2539
2	การเรียนเปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย	กมลลา ชิตช่วง	2541

2.6 ด้านดนตรีศึกษา

วิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษา (Music education) หรือการเรียนการสอนดนตรี ทั้งในระบบ นอกระบบ และการเรียนดนตรีตาม อัสยาสัย มีจำนวน 2 เรื่อง ในจำนวนนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคนและสถาบันดนตรีทั้ง 2 เรื่อง เหตุผลสำคัญที่องค์ความรู้ในด้านนี้ยังมีไม่มาก เป็นเพราะโครงสร้างของหลักสูตรยังมิได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดนตรีศึกษา

3. แนวทางพัฒนาวิธีวิทยาวิจัย

จากการวิเคราะห์วิธีวิทยาวิจัยและองค์ความรู้ที่เป็นสาระสำคัญของดนตรีในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมา พบว่าผลของการทำวิทยานิพนธ์โดยใช้วิธีวิทยาวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และทำความเข้าใจ วัฒนธรรมการดนตรีในสังคมไทย ด้วยแนวคิด ทฤษฎีทางวิชาการตะวันตก ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ ในวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความเป็นสากล เป็นส่วนเสริมความเข้าใจ อธิบายความหมาย และพัฒนาวัฒนธรรมการดนตรีไทยในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ในยุคของสังคมความรู้ การวิจัยนับวันแต่จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นบ่อเกิดแห่งองค์ความรู้ ผลสำรวจวิทยานิพนธ์ทั้งหมดที่มุ่งพรรณนาปรากฏการณ์ดนตรียังไม่

เพียงพอต่อการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนา จำเป็นที่จะต้องมีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาเครื่องมือใหม่ๆ เพิ่มเติม เพื่อใช้แสวงหาความรู้ในระดับที่มีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

1) การตั้งคำถามวิจัยเพื่อหาคำตอบในเชิงอธิบาย (Explanation) ปรากฏการณ์ดนตรีที่ศึกษา เช่น คำถามเกี่ยวกับการศึกษาภาพสะท้อนของดนตรี การศึกษาการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของ วัฒนธรรมการดนตรี หรือการศึกษาอิทธิพลหรือ ปัจจัยภายนอกวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อดนตรี คำถามลักษณะดังกล่าวนี้ นำไปสู่การออกแบบวิจัยที่เชื่อมโยงกับตัวแปรทางสังคม ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ จากมุมมองใหม่ที่มุ่งอธิบายมากกว่าการพรรณนา ปรากฏการณ์ที่ศึกษา

2) การวิจัยที่เชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น (Inter discipline) หรือประเด็นปัจจุบันทางสังคม วัฒนธรรม เช่น ด้านดนตรีศึกษา ธุรกิจ เทคโนโลยี หรือการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในการวิจัยวัฒนธรรมการดนตรี คำถามวิจัยที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ จะนำไปสู่การออกแบบวิจัยที่บูรณาการความรู้และวิธีวิทยาวิจัยในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับตัวแปรทางสังคม ซึ่งทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สามารนำไปพัฒนาวัฒนธรรมการดนตรีในสังคมได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

4. บทสรุปและอภิปราย

จากการวิเคราะห์องค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นว่า วิถีวิทยาวิจัย เป็นเครื่องมือสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้เกิดองค์ความรู้และพัฒนาศาสตร์ของการศึกษาวัฒนธรรมการดนตรี กระบวนการแสวงหาความรู้ของวิถีวิทยาวิจัยนั้นเริ่มจากความสนใจของผู้วิจัย การตั้งประเด็นคำถามวิจัยและการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญประการแรก การพัฒนาคำถามวิจัยให้มีความชัดเจน สุ่มลึก และตรงประเด็นได้จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของปรากฏการณ์อย่างแท้จริง จึงจะนำไปสู่การสร้างกรอบแนวคิด การออกแบบวิจัยที่เหมาะสมในขั้นตอนต่อไปได้

ด้วยเหตุนี้ ทั้งวิถีวิทยาวิจัยและองค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีต่างก็เป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาซึ่งกันและกัน ยิ่งพัฒนาองค์ความรู้ได้มากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งส่งผลให้มีการพัฒนาวิถีวิทยามากขึ้นเท่านั้น ในทางกลับกัน การพัฒนาวิธี

วิทยาการวิจัยใหม่ๆ ตลอดจนการใช้นวัตกรรมวิจัยที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ก็มีส่วนช่วยพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความหลากหลายและมีความเป็นศาสตร์มากยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่า เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีในสังคมไทย ก็คือวิถีวิทยาวิจัยนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม พัฒนาการทางการศึกษาวัฒนธรรมการดนตรีจะไม่สัมฤทธิ์ผล หากเราไม่ได้พัฒนาบุคลากรวิจัยให้มีความรอบรู้ ก้าวทันความก้าวหน้าทางวิถีวิทยาวิจัยที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะ (Competency) ด้านการวิจัยของนักศึกษาให้เพียงพอ เพราะหากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาวิธีคิดและวิธีการในการแสวงหาความรู้แล้ว ก็มีอาจคาดหวังได้ว่าวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา จะสร้างองค์ความรู้วัฒนธรรมการดนตรีที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้

เอกสารอ้างอิง

- กมลลา ชิตช่วง. (2541). การเรียนเปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรรชิต จิตรระทาน. (2543). ดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤษณา แสงทอง. (2540). เพลงปฏิพากย์: วัฒนธรรมการดนตรีและภาพสะท้อนทางสังคมของชาวตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กวิณทิพย์ บรรยายกิจ. (2540). วงเครื่องสายผสมออร์แกน: กรณีศึกษาวงวัชรบรรเลง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัณณพนธ์ โยธินชัชวาลย์. (2545). ดนตรีผสม “สังคีตสัมพันธ์” กรณีศึกษาวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กิตติ คงตุก. (2549). เพลงทยอยใน 3 ชั้น ในมุมมองสัญวิทยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กิตติ ศรีเปารยะ. (2540). เพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ กรณีศึกษาวิเคราะห์ทำนอง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกษมสันต์ พรหมสุภา. (2539). รูปแบบ หน้าที่ และการผลิตดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทย: กรณีศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2516-2534. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โกวิท แก้วสุวรรณ. (2543). “ดูทุหล่า” ในพิธีเรียกภู่อ้าของชาวกะเหรี่ยงโป: กรณีศึกษากะเหรี่ยงโป บ้านเกาะสะเค็ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- จันทร์พร นวลแพ่ง. (2539). การทำขวัญนาคภาคกลาง: การศึกษาทางดนตรีวิทยาและมานุษยวิทยาการดนตรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทิมา นิลทองคำ. (2540). การศึกษาวิเคราะห์ดนตรีไทยร่วมสมัย กรณีศึกษาวงฟองน้ำ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จินตนา ธรรมสุวรรณ. (2544). ละครแก้บนหลวงพ่อบุทธโสธร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชนันฐร แวกประยูร. (2547). ชีวิตและผลงานของสุรพล โทณะวณิก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชโลมใจ กลั่นรอด.(2541). ทะแยมอญ: วัฒนธรรมการดนตรีของชาวมอญ ชุมชนวัดบางกระดี่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ข้างคัน กฤษร ณ อุษยา.(2544). ผู้หลู แคนน้ำเต้าของชาวลีซู่: กรณีศึกษาน้ำค้อยล้าน ตำบลลาวี อำเภอมแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชิงชัย วิจิตกุล.(2549). ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในพิธีไหว้ครูดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เชิดศักดิ์ ฉายถวิล. (2549). โหวด: เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ เขียนทองกุล. (2539). มานุษยวิทยาการดนตรี: กรณีศึกษาน้ำบางลำภู. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ สมิตธิธรรม. (2541). วงตกละสัง: ดนตรีแห่ในวิถีชีวิตของชาวลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ณรงค์ชัย ปีกุศลรัตน์. (2534). การวิเคราะห์ทางห้องเพลงสาธูการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงเดือน หลงสวาสดี. (2547). เพลงกล่อมลูกภาคกลาง บ้านปากลัด ตำบลคลองเงิน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภฎี มีป้อม. (2544). การศึกษาลักษณะทางเดี่ยวระนาดทุ้มเพลงพญาโศกของครูพุ่ม บาปุยะวาทย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธำมภ์ คงอิม. (2539). วิเคราะห์หน้าทับตะโพนและกลองทัดเพลงชุดโหมโรงเย็น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธิดา เกิดผล. (2542). คำ กาไวย์ ศิลปินแห่งชาติ: ชีวประวัติและผลงานการแสดงพื้นบ้าน-ช่างฟ้อน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภคณ ทิพย์รัตน์. (2543). หนังสือละลุคณณะจรัส ชูชื่น: การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นัฐพงษ์ ไสวคร. (2538). บทบาทและหน้าที่ของเพลงตระโหว่ครุในพิธีโหว่ครุดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บงกช ประทีปช่วง. (2546). ดนตรีไทยในธุรกิจโรงแรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บรรจง ชลวิโรจน์. (2538). อิทธิพลดนตรีตะวันตกที่มีต่อการประพันธ์ทำนองเพลงของสมาน กาญจนผลิน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บัวรอง พลศักดิ์. (2542). กระบวนการสืบสานดนตรีโปงลางในจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- บำรุง พาทยกุล. (2544). **เดือน พาทยกุล: ศิลปินแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญช่วย ไสวัตร. (2538). **การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญตา เขียนทองกุล. 2539. **วิเคราะห์งานดุริยางคศิลป์ที่ใช้ประกอบการเทศน์มหาชาติ**. วิทยานิพนธ์ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เบญจา หงส์ทอง. (2544). **เพลงกล่อมลูกภาคเหนือ: กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปดมา เอี่ยมสะอาด. (2539). **กระจำปี: การศึกษาด้านวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางดนตรี**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประจักษ์ สังเกต.(2540). **เพลงปลุกใจของหลวงวิจิตวาทการ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประชุม บุญน้อม.(2538). **ผลงานของพร ภิรมย์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประณต มีสอน. (2538). **ชีวิตและผลงานของนารถ ถาวรบุตร: ศึกษาเฉพาะเพลงมาร์ช**. วิทยานิพนธ์ศิลป ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประทีป นกปี. (2546). **ดนตรีพิธีกรรมงานศพบ้านป่าแดง จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประกาศ ขวัญประดับ. (2540). **รองเง็ง: ระเบียบและดนตรีพื้นบ้านของไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ป๊อบ คงลายทอง. (2537). เพลงปี่ขลุ่ยฉาย: การวิเคราะห์ทางดนตรีวิทยาและภาพสะท้อนแห่งความงาม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ผ่องพรรณ ครัยมงคลกุล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2549. การออกแบบวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (2537). ชีวิตและงานของครูประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พจี บำรุงสุข.(2543). คำรณ สัมบุณณานนท์: ชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงชีวิต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพชร สุวรรณเกษม. (2543). เพลงโคราช: การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรพิมล ชันแสง. (2541). อื่นก่อน: ประเพณีการเล่นของลาวโซ่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรรณิ ปรีชญานำรุง. (2542). ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทยจากเพลงไทยสากลหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2500. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พวงเพ็ญ รักษทอง. (2540). การศึกษาเรื่องเครื่องสายปี่ชวา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ. (2546). การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกภาคใต้: กรณีศึกษาบ้านบางสาร ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พัฒนา ภูประภากรกุล. (2546). “ซ็อบบือ” เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายของชาวลีซู่: กรณีศึกษาบ้านคอยล้าน ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พิเชฐ สีตะพงษ์. (2540). คอมพิวเตอร์เพื่อการนำเสนอคำศัพท์ดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พีระชัย ลีสุมบูรณ์ผล. (2536). ดนตรีของคนตาบอดในประเทศไทย: การเรียนรู้ และการประกอบอาชีพ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพฑูริย์ บุญเที่ยง. (2543). จำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ศิลปินแห่งชาติ: ชีวิตประวัติและผลงาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภัทรารวรรณ จันทร์ธิดา. (2539). กาทลอ ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มณเฑียร รุ่งหิรัญ. (2548). เถ่ง: เครื่องดนตรีในวิถีชีวิตม้ง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยุทธนา ชิดท้วม. (2544). อางวางสวน: บ้านป่าพาทย์ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณชิต แม้นมาลัย. (2537). กลองหลวงล้านนา: ความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รังสรรค์ บัวทอง. (2547). วัฒนธรรมการสืบทอดวงปี่พาทย์มอญในจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รังสีพันธุ์ แข็งขัน. (2539). การศึกษาบทเพลงทหารเรือในพระนิพนธ์พลเรือเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุ่งธิดา กิจมี. (2540). จะเข้: การสร้างและการบรรเลง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ลักษณะวดี จตุรภัทร์. (2543). งานสร้างสรรค์ระดับอุดมศึกษาของกรมดนตรี ตราโมท. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณเทพ หาญกล้า.(2539). โรงเรียนดนตรีเอกชน: การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิโรจน์ เอี่ยมสุข. (2538). มโหรีเขมร วิเคราะห์เฉพาะกรณีบ้านสะเดา ถึงอำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วีเกียรติ มารคแมน. (2539). “จิวแต่จิว” กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี: กรณีศึกษาคณะเหล่าปวงนี้ ชูข่งปิง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรายุทธ หอมเย็น. (2546). การจัดระบบฐานข้อมูลเพลงไทยผลงานของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรวิไล ทองพรม. (2538). การศึกษารายการดนตรีไทยทางวิทยุกระจายเสียง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีเวียง ไชยชะสุนทร. (2538). เพลงเถา: ศึกษาวิเคราะห์บทร้อง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศศิธร นกปี. (2544). เพลงพื้นบ้านตำบลวังลึก อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2535). โครงสร้างทางกายภาพของเครื่องลมไทย และการจัดแบ่งหมวดหมู่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภกิจ จารุจรม. (2539). ดนตรีสำหรับการต่อสู้ป้องกันตัว: มวยไทยและอาวุธโบราณ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สนอง คลังพระศรี. (2541). หมอลำซิ่ง: กระบวนการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของหมอลำในภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมเกียรติ หอมยก. (2546). วงดนตรีเจริญ: วงปี่พาทย์มอญของจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สหวัดน์ ปลื้มปรีชา. (2544). วงกลองแขก: วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สหัสชัย วิวัฒน์ประูพี. (2542). ชีวิตประวัติและผลงานเพลงของสุรพล สมบัติเจริญ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันติ ศิริชพันธ์. (2540). วงม้งกละในจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาติ แสงทอง. (2539). บทบาทของสมาคมวิชาชีพดนตรีของไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุดแดน สุขเกษม. (2542). แตรวงชาวบ้าน กับการรับใช้สังคม กรณีศึกษาคณะถนอมศิลป์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุเทพ บุญซ้อน (บรรณาธิการ). (2545). วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ: ทีแอนด์ดีการพิมพ์.
- สุรินทร์ ทับรอด. (2541). พิธีรำผีเื่องในงานศพของชาวมอญพระประแดง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิวรรธน์ วัฒนทัฬ. (2550). บ้านโสมส่องแสง: การสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทยของครูมนตรี ตราโมท. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- องอาจ สายใยทอง. (2546). เพลงกล่อมลูกโคราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนุรักษ์ บุญแจะ. (2539). วงโยธวาทิตกองทัพเรือ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อภิชาติ กู่ระหงษ์. (2540). น้่องวง: วัฒนธรรมการสร้างและผลกระทบทางดนตรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อวรัช ชลวาสิน. (2546). ขอสามสาย: การศึกษากรรมวิธีการสร้างและความอยู่รอดในสังคมไทยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัมรินทร์ แร่งเพชร. (2544). วงปี่ไม้แมน: ดนตรีในพิธีเสนของลาวโซ่งในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อารีสา อังกาภัย. (2546). อิทธิพลของเพลงมอญที่ปรากฏในเพลงไทยสากล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุทัยรัตน์ ทิพวัลย์. (2549). หยัด: การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีในวิถีชีวิตเมี่ยน (เข่า). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2537). การทำวิจัยเชิงสำรวจ (Conducting a Survey Research). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Beard, David and Gloag, Kenneth. (2005). *Musicology: The Key Concepts*. New York: Routledge.
- Kerman, Joseph. (1985). *Contemplating Music*. London: Fontana Press/Collin.
- Merriam, Alan P. (1964). *The Anthropology of Music*. Evanston, IL: Northwestern University Press.

- Nercessian, Andy. (2002). **Postmodernism and globalization in ethnomusicology: An Epistemological problem.** Lanham, Maryland, and London: The Scarecrow Press, Inc.
- Williams, Alastair. (2007). **Constructing musicology.** Third Edition. Hampshire: Ashgate.